

Základní škola jazyků Karlovy Vary, Libušina 1032/31, 360 01

Karlovy Vary

Do června roku 2005 se Základní škola jazyků nacházela přímo v centru Karlových Varů, na nábřeží Jana Palacha. V rámci optimalizace základního školství v Karlových Varech bylo zastupitelstvem Magistrátu města Karlovy Vary rozhodnuto, že dojde ke sloučení Základní školy jazyků a Základní školy v Libušině ulici a sídlem nově vzniklé školy – Základní školy jazyků se stane poněkud klidnější čtvrť města, okrajová část lázeňské zóny, a to stávající budova 2. ZŠ v Libušině ulici. Od září 2005 fungovala Základní škola jazyků jako jeden subjekt se dvěma odloučenými pracovišti. Během školního roku 2005/2006 probíhaly v Libušině ulici opravy a úpravy na školních budovách, aby mohlo dojít k sestěhování a definitivnímu sloučení obou základních škol.

Vyšší počet žáků – cizinců oproti ostatním základním školám byl patrný již na původní adrese - na nábř. Jana Palacha. Tato skutečnost byla dána profilací školy, kterou představovala právě rozšířená výuka cizích jazyků.

Postupný růst počtu žáků - cizinců lze pozorovat od doby, kdy ZŠJ začíná fungovat na nové adrese – v Libušině ulici. Jedním z faktorů je jistě skutečnost, že děti cizinců, kteří z velké části obývají lázeňské centrum města, spádově patří do výše zmiňované ZŠ. Druhým, zásadnějším činitelem je fakt, že postupem času jsme přistoupili k výuce českého jazyka pro cizince. Prvotním cílem mělo být rychlejší překonávání jazykové bariéry, a též lepší adaptace na české sociokulturní prostředí. To postupem času přivedlo do naší školy i děti cizinců z jiných částí města.

Největším problémem bylo sehnat finanční prostředky na výuku českého jazyka pro cizince (jednalo se především o možnost nákupu vhodných pomůcek a literatury a též o finanční ohodnocení pro zapojené pedagogy).

Od roku 2007 určitý posun představovalo využití programu MŠMT na podporu aktivit v oblasti integrace cizinců na území ČR - projekt Integra. Zpočátku bylo možné vyučovat český jazyk pro cizince dvakrát, později i pětkrát týdně. Výukou ČjC se zabýval jeden pedagog, později dva. Jednalo se o formu zájmové činnosti po vyučování. Kroužek navštěvovali vždy na přechodnou dobu žáci s nulovou nebo velmi nízkou znalostí českého jazyka, v případě potřeby byly vytvořeny 2 skupiny o poměrně velkém počtu žáků.

Další výrazné úpravy nastaly ve školním roce 2011/2012 a ve školním roce následujícím, kdy se dostalo do škol relativně dostatečné množství finančních prostředků, které naše škola z části využila k pokrytí výuky českého jazyka pro cizince. Žáci se začali rozdělovat do skupin podle úrovně a pedagogové začali pracovat s méně početnými skupinami. Velkou pomocí, rádcem a inspirací při vytváření pravidel a systému výuky českého jazyka pro cizince se pro pedagogy ZŠ jazyků staly webové stránky www.inkluzivniskola.cz. Postupem času se získáváním zkušeností a vzájemnými konzultacemi učitelé zjistili, že při osvojování základů českého jazyka u cizinců se stávají velkým pomocníkem pomůcky využívané při práci s integrovanými českými dětmi (především dyslektiky).

Od roku 2015 čerpáme finančními prostředky z rozvojového programu "Bezplatná výuka přizpůsobená potřebám žáků-cizinců z třetích zemí", a tak můžeme žákům-cizincům kvalitně zajistit výuku českého jazyka na různých úrovních. Výuku českého jazyka zajišťujeme též pro žáky přicházející ze zemí Evropské unie.

Z počátku jsme nevěděli, jak v takovém měřítku práci se žáky-cizinci uchopit, takže jsme navázali úzkou spolupráci s karlovarskou pedagogicko- psychologickou poradnou. Každý žák-cizinec byl v PPP vyšetřen speciálním pedagogem a podle doporučení zařazen do výuky českého jazyka. S těmito žáky jsme pracovali jako se sociálně znevýhodněnými.

Na 1. a na 2. stupni jsme vytvořili skupiny podle věku a podle úrovně znalostí jednotlivých žáků. Skupiny tak zahrnují úplnou škálu potřeb ve výuce českého jazyka od úplných začátečníků, přes mírně pokročilé až po žáky, kteří český jazyk zvládají, ale potřebují zdokonalit specifické oblasti jazyka např. lexikální nebo sémantickou.

V současné době díky rozvojového programu MŠMT využíváme takové finanční prostředky, kdy si můžeme dovolit zapojit do výuky ČjC 12 pedagogů, pracujeme se skupinami, ve kterých se vzdělává maximálně 7 žáků-cizinců a podle potřeby představuje časová dotace pro jednotlivé žáky 1 – 3 vyučovací hodiny týdně. V letošním roce byl v 9. ročníku mezi volitelné předměty zařazen též předmět Český jazyk pro cizince s časovou dotací 2 hodiny týdně, do kterého dochází 9 žáků.

Pedagogové ČjC vypracovávají na začátku školního roku tematický plán výuky pro danou úroveň žáků ve skupině, každou vyučovací hodinu zapisují do speciálně vytvořené třídní knihy konkrétní probrané učivo a rozvíjené jazykové dovednosti.

Od školního roku 2016/2017 nemusejí žáci-cizinci být vyšetřováni na spec. ped. pracovištích, ale prostřednictvím krajských úřadů jsou finanční prostředky pro výuku ČjC přiznány škole přímo. Do pedagogicko- psychologické poradny jsou posíláni ti žáci, kteří mají české občanství, ale mají výrazný jazykový handicap související s jejich odlišným sociokulturním prostředím, ve kterém vyrůstají. Díky jejich zařazení mezi sociálně znevýhodněné žáky s odlišným mateřským jazykem mohou být tito žáci zařazeni též do výuky českého jazyka pro cizince.

Vývoj počtu žáků – cizinců na Základní škole jazyků Karlovy Vary v letech 2010/2011 – 2015/2016:

Školní rok	Žáci s cizí státní příslušností	Sociálně znevýhodnění žáci (kulturním prostředím)	Žáci využívají cí ČjC (počty k 1.10.)	Týdenní časová dotace na 1 žáka	Počet pedagogů	Počet skupin (podle úrovně znalosti Čj)
2007/2008	x	x	x	1	1	2
2008/2009	x	x	x	1	1	2
2009/2010	x	x	x	1	2	4
2010/2011	84	x	17	1	1	4
2011/2012	78	x	26	1	5	6
2012/2013	75	x	23	1	5	6
2013/2014	73	x		1	1	4
2014/2015	76	11	87	1-2	9	10
2015/2016	59*	20	79	1-3	11	14

*počty žáků cizinců v průběhu let klesají, ale roste počet českých žáků (patřící mezi sociálně znevýhodněné odlišným kulturním prostředím), jejichž mateřský jazyk je jiný než jazyk český.